

„...szolgálat az utolsó leheletig” - Fitz József kiállítás

2014/11/05 - 2015/04/20



Fitz József 1935 és 1945 között volt a könyvtár főigazgatója. Nevéhez jelentős technikai újítások, reformok, szervezeti átalakítások és szakmai döntések fűződnek.



[1]„...szolgálat az utolsó leheletig” címmel az Országos Széchényi Könyvtár VII. emeletén a

katalógustérben 2014. november 5-én 15 órakor kiállítás nyílik *Fitz József* (1888–1964), az OSZK volt főigazgatója emlékére.

Fitz József 1934-ben került az OSZK-ba, és 1935 és 1945 között volt a könyvtár főigazgatója. Nevéhez különböző jelentős technikai újítások, reformok, szervezeti átalakítások és szakmai döntések fűződnek. A kiállítás Fitz József életpályáját, könyvtárszervezői és tudományos tevékenységét mutatja be. A Magyar Könyvtárosok és Levéltárosok Egyesületének elnökeként a szervezett könyvtárosképzés magyarországi meghonosítása érdekében is sokat tett.

A kiállítás címét adó idézet („...szolgálat az utolsó leheletig”) Fitz József egyik, 1943-ban tartott, a könyvtáraknak a háborús veszélyhelyzetre való felkészüléséről szóló előadásából származik. Az OSZK főigazgatójaként hű maradt ehhez a mottóhoz, és a II. világháború alatt mindent megtett mind a gyűjtemény, mind a munkatársak megmentése érdekében. Méltatlan leváltását követően is rendületlenül és eredményesen folytatta munkásságát.



[2][Fitz József](#) [3] kiváló gyakorlati és elméleti szakember volt.

Könyvtörténeti szakíróként is nagyszerűt alkotott: publikációit ma is olvassák és idézik a könyvtáros hallgatók és kutatók. Fő művei:

- A könyv története. Magyar Szemle Társaság, 1930. (A Magyar Szemle kincsestára, 53.);
- Hess András, a budai ősnymodász. Magyar Bibliophil Társaság, 1932.; Gutenberg. Hungária, 1940. (Hungária-könyvek, 7.);
- A magyar nyomdászat. 1848–1849. Hungária Hírlapnyomda Rt., 1948. (Hungária-könyvek, 13.);
- A magyar nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története 1–2. Akadémiai Kiadó. 1. köt.: A mohácsi vész előtt. 1959.; 2. köt.: A reformáció korában. 1967.

FOND 45/1426 (2)

MENNYIT TUD ÖN OLVASNI?

Fitz József
pénteki felolvasásához

1. Fitz József dr. a legnagyobb magyar könyvtár főigazgatója.
2. Olvasók a Széchenyi-Könyvtárban. (M. F. I. fény.)



Hányszor halljuk azt a kijelentést, hogy ez, vagy az, képzett, olvasott ember, aki ismeri a klasszikus és modern irodalmat. Valóban lehetséges ez? Erről a kérdésről beszél, »Mennyit olvashatunk?» címmel, pénteki rádióelőadásában dr. Fitz József, az Országos Széchenyi könyvtár főigazgatója. A kérdésnek még valami más is aktualitást ad, mégpedig a londoni könyvkiadó vállalatok statisztikája, amely szerint az elmúlt esztendőben 2119 szépirodalmi és 1345 tudományos munka jelent meg. A legutóbbi harminc év Angliában 76 százalékos könyvtermelési emelkedést mutat, pedig amint a statisztikus bevezető szavaiban mondja, 1906-ban könnyebb volt többet olvasni, mint ma, amikor a rádió és a film sok időt elvesz a mindennapi életünkből.

Ez az utóbbi feltétlenül helytálló, viszont a művelődés terjedése és ezzel kapcsolatban az analfabétizmus csökkenése nagyban elősegítette ezt a nemcsak Angliá-

ban, de az egész világon, s így nálunk Magyarországon is tapasztalható könyvtermelési emelkedést. Ugyanebben a statisztikában olvashatjuk, hogy azt öt világrészben három évtized alatt közel harmincemillió könyv jelent meg.

— Hány százalékat lehet ebből elolvasni egy embernek, átlagos életkor mellett? — kérdeztük dr. Fitz Józseftől.

— A tudóstól megkivánják, hogy szakmája irodalmát alaposan ismerje. És a kritika bizony elveri rajta a port, ha kiderül, hogy egyik, vagy másik, a tanulmánya tárgyához tartozó könyvet nem olvasa. Ha egy kicsit lapozgatunk a bibliográfiákban és látjuk a különböző tárgykörökbe tartozó ezer, meg ezer mű címeit, és ha tudjuk, hogy egyedül csak Európában évente több, mint százezer kötet jelenik meg, valamint az összes nyomtatott művek száma meghaladja a tizenhárom milliót évente, akkor magunk is lehetetlennek fogjuk tartani, hogy valaki a szakmája teljes irodalmát elolvashatja.

— Pszichotechnikai mérésekből és úgynevezett olvasmánynaplók adataiból kiderült, hogy a szorgalmasan és rendszeresen olvasó ember — nem számítva a napi- és hetilapok elolvasását — egy évben hetven-nyolcvan kötetet, azaz körülbelül tíztizenkétezer oldalt; tíz év alatt átlagban hétszázhatvan kötetet, ötvenévi olvasás után legfeljebb négyezer kötetet, azaz félmillió oldalt olvashat el.

— Félmillió oldal sok milliárd betűt tesz ki. Olyan hatalmas tömeget, amelyek elszállítására több tehervonatot kellene igénybe venni. De mondok még egy adatot: Magyarországon átlagban két és félezer, új magyar könyv kerül könyvtári forgalomba, és ha valaki, semmi mást, csupán ezt az egyetlen év alatt megjelent mennyiséget akarná elolvasni, harmincnégy esztendőre lenne szüksége.

— Ezek az adatok alázatosságra tanítanak, — az olvasással szemben. Nem olvashatunk el mindent, amit el kellene olvasnunk, mert a mi életünk túlságosan rövid hozzá. Tehát arra kell törekednünk, hogy a megjelent könyvek nagy számát és az olvasásnak rendelkezésünkre álló idő aránytalanságát helyesen, válogató, térszerű olvasással egyenlítsük ki. Ez nem könnyű feladat, de a kritika és az analitikus bibliográfiák mindezt megkönnyítik. A tudomány haladását csak aprólékos munkafelosztás biztosíthatja, úgyhogy egy szak teljes irodalmát a szakemberek maguk közt kis tárgykörökre, témákra osztják és közösen, egymást kiegészítve olvassák el mindazt, amit összességben külön-külön senki sem olvashatna el.



[4] Könyvtörténeti kutatásait folytatták, eredményeit felhasználták és továbbfejlesztették munkatársai, tanítványai, akik azóta maguk is a szakma nemzetközi szinten elismert és köztiszteltetben álló képviselői lettek.

Fitz József emlékét őrzik a magyar könyvtárosok. Nevét viseli a *Fitz József-könyvdíj*, amelyet 1988 óta ítél oda a kulturális minisztérium minden évben az előző évi könyvtermésből a könyvtárosok szavazatai alapján kiválasztott, általuk legértékesebbnek ítélt könyveknek.

A kiállítás a könyvtár hetedik szintjén, a katalógustérben tekinthető meg 2014. november 5-től, a könyvtár nyitvatartási idejében. Olvasójeggyel nem rendelkező látogatóink az időszaki kamarakiállításokat egységesen 400 Ft-os jegy ellenében látogathatják.

[Meghívó](#) [5]

2014/10/30 - 09:19

Forrás webcím: <https://oszk.hu/kiallitasok/fitz-jozsef-kiallitas>

Hivatkozások:

[1] <https://oszk.hu/sites/default/files/fitz-jozsef-fiatal.jpg>

[2] <http://mek.oszk.hu/01600/01601/index.phtml>

[3] <http://ki.oszk.hu/kf/kfarchiv/2006/2/matrai.html>

[4] <https://oszk.hu/sites/default/files/fitz-jozsef-mennyit.jpg>

[5] https://oszk.hu/sites/default/files/Meghivo_FitzJozsef_.jpg

[6] <https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/kiallitas-archivum-2015>